

JAAAR- REKENING 2018

Jaarrekening 2018

Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis 's-Hertogenbosch

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1.1 Geconsolideerde jaarrekening

1.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2018	7
1.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2018	9
1.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht	11
1.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	13
1.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans	23
1.1.6	Mutatieoverzicht geconsolideerde immateriële vaste activa	35
1.1.7	Mutatieoverzicht geconsolideerde materiële vaste activa	37
1.1.8	Mutatieoverzicht geconsolideerde financiële vaste activa	39
1.1.9	Overzicht geconsolideerde langlopende schulden aan banken per 31 december 2018	41
1.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	43

1.1 Jaarrekening

1.1.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2018	53
1.1.12	Enkelvoudige resultatenrekening over 2018	55
1.1.13	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2018	57
1.1.14	Enkelvoudig mutatieoverzicht immateriële vaste activa	71
1.1.15	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	73
1.1.16	Enkelvoudig mutatieoverzicht financiële vaste activa	75
1.1.17	Enkelvoudig overzicht langlopende schulden aan banken per 31 december 2018	77
1.1.18	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening	79

1.2 Overige gegevens

1.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	87
1.2.2	Nevenvestigingen	87
1.2.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	87

1.1 Geconsolideerde jaarrekening

1.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-18 €	31-dec-17 €
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	20.361.652	23.241.756
Materiële vaste activa	2	305.590.386	313.152.447
Financiële vaste activa	3	17.351.180	19.843.036
Totaal vaste activa		343.303.218	356.237.239
Vlottende activa			
Voorraden	4	2.110.408	-
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	-	4.333.322
Debiteuren en overige vorderingen	6	82.115.251	99.488.318
Liquide middelen	7	72.132.889	53.204.064
Totaal vlottende activa		156.358.548	157.025.704
Totaal activa		499.661.767	513.262.943

	Ref.	31-dec-18 €	31-dec-17 €
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Kapitaal		800.463	800.463
Algemene en overige reserves		99.763.914	97.640.722
Totaal groepsvermogen	8	100.564.377	98.441.185
Voorzieningen	9	14.681.373	12.520.420
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	10	260.502.399	300.367.947
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	5.141.678	-
Overige kortlopende schulden	11	118.771.940	101.933.391
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		123.913.618	101.933.391
Totaal passiva		499.661.767	513.262.943

1.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

	Ref.	2018 €	2017 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	13	409.861.817	367.560.767
Subsidies	14	18.395.744	19.873.269
Overige bedrijfsopbrengsten	15	15.639.714	15.992.069
Som der bedrijfsopbrengsten		443.897.275	403.426.105
BEDRIJFSLASTEN:			
Kosten van inkoop en materialen	16	16.398.679	-
Personeelskosten	17	196.663.288	183.580.206
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	18	29.484.776	28.609.731
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	19	61.090.291	60.136.925
Overige bedrijfskosten	20	121.705.526	113.010.148
Som der bedrijfslasten		425.342.560	385.337.010
BEDRIJFSRESULTAAT		18.554.715	18.089.095
Financiële baten en lasten	21	-16.279.121	-16.943.718
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		2.275.594	1.145.377
Belastingen	22	-152.402	-
RESULTAAT BOEKJAAR		2.123.192	1.145.377

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	2018 €	2017 €
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene / overige reserves	2.123.192	1.145.377
	2.123.192	1.145.377

1.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	Ref.	2018	2017
		€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		18.402.313	18.089.095
Aanpassingen voor :			
- afschrijvingen	18	29.484.775	28.609.732
- mutaties voorzieningen	9	2.160.953	-675.788
- waardeverandering financieel vast actief	3	-	-
		31.645.728	27.933.944
Veranderingen in vlottende middelen:			
- voorraden	4	-2.110.408	-
- mutatie onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	5	9.475.000	3.728.813
- debiteuren en overige vorderingen	6	17.373.067	7.802.550
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	11	19.234.748	-4.464.674
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		43.972.407	7.066.689
Ontvangen interest	21	-61.761	-26.015
Betaalde interest	21	-16.217.360	-16.917.703
		-16.279.121	-16.943.718
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		77.741.327	36.146.010
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings immateriële vaste activa	1	-280.396	-744.542
Investerings materiële vaste activa	2	-18.812.796	-12.266.643
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	70.650	-
Overige mutaties financiële vaste activa	3	2.471.788	2.567.963
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-16.550.754	-10.443.222
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende schulden	10	-37.879.830	-10.379.829
Waardevermeerdering derivaat	10	-4.381.918	-4.689.904
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-42.261.748	-15.069.733
Mutatie geldmiddelen		18.928.825	10.633.055
Mutatie liquide middelen			
Stand geldmiddelen per 1 januari	7	53.204.064	42.571.009
Stand geldmiddelen per 31 december	7	72.132.889	53.204.064
Mutatie		18.928.825	10.633.055

Er is gebruikt gemaakt van de indirecte methode.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens

Het Jeroen Bosch Ziekenhuis (JBZ) is statutair en feitelijk gevestigd aan de Henri Dunantstraat 1 te 's-Hertogenbosch en is geregistreerd onder KvK-nummer 41084046 en heeft als belangrijkste activiteiten:

Het als geïntegreerd medisch specialistisch bedrijf voorzien in de behoeften aan onderzoek, behandeling, verpleging en verzorging van personen, die om enigerlei reden medische, verpleegkundige of verloskundige bijstand, danwel enige andere daarmee verband houdende hulp behoeven, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin.

Het verzorgen van opleidingen in de gezondheidszorg voor zowel medische specialisten als ook verpleegkundig, paramedische en andere medische beroepen.

Groepsverhoudingen

JBZ staat aan het hoofd van een groep. De jaarrekening van JBZ is in deze geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa, passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

Mede gezien de toekomstige onzekerheden op het gebied van financiering door veranderingen in wet- en regelgeving (DOT, prestatiegericht sturen en honoreringsmodel voor vrijgevestigde specialisten) is het behouden van voldoende weerstandsvermogen en solvabiliteit van belang om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

Om toekomstige stabiele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen te genereren, ter verbetering van het weerstandsvermogen en de solvabiliteit, zijn er ombuigingen ingezet en zijn deze in 2018 verder gerealiseerd.

De ombuigingsmaatregelen dragen bij aan voldoende (toekomstige) financiële ruimte om een structureel en daarna stabiel operationeel resultaat te kunnen realiseren.

Het JBZ heeft haar leningenportefeuille volledig belegd bij ABN AMRO gesloten ter financiering van de nieuwbouw in 2011 als de destijds bestaande langlopende leningen. Gezien het langlopende karakter van deze financieringsovereenkomst is het renterisico gefixeerd.

In de kredietovereenkomst tussen JBZ en ABN AMRO zijn verplichtingen opgenomen. Eén van deze verplichtingen is dat de Debt Service Capacity Ratio per einde boekjaar minimaal 1,2 moet zijn. Per 31 december 2018 heeft het JBZ een DSCR van 1,1. In de definitie van de DSCR in de kredietovereenkomst dienen de bruto investeringen te worden afgetrokken van de EBITDA. Ondanks een zeer sterke cashflow behaalt JBZ de gestelde norm niet. Dit wordt veroorzaakt door hogere investeringen in 2018. Na overleg met ABN AMRO heeft het JBZ een waiver ontvangen waarin is opgenomen dat het niet behalen van de norm geen consequenties heeft voor de uitvoering van de kredietovereenkomst. Op basis van de genoemde uitgangspunten is de jaarrekening opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met vorig jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Vergelijkende cijfers

De cijfers over 2017 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2018 mogelijk te maken.

Per 1 januari 2018 heeft het JBZ ZANOB B.V. geconsolideerd, waarbij de activa en passiva alsmede de baten en lasten over het gehele verslagjaar 2018 zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening als ware de voeging al vanaf begin van het jaar een feit was.

Als gevolg van de overname van de ZANOB is in het beginvermogen 2018 een positieve mutatie van € 19.578 verwerkt.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Schattingswijziging

Met ingang van 1 januari 2018 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden inzake het opslagpercentage sociale lasten op de verplichting vakantiedagen en persoonlijk levensfase budget. Het percentage is aangepast van 14,36% naar 31,25%. Als gevolg van de schattingswijziging is het resultaat over 2018 circa € 2.155.000 lager dan op basis van de in het voorgaand verslagjaar gehanteerde grondslag.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot het JBZ behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel het JBZ als ZANOB B.V. Gegevens van geconsolideerde maatschappijen zijn, indien van toepassing, omgerekend naar de grondslagen van het JBZ. ZANOB B.V. is volledig in de consolidatie betrokken per 1 januari 2018.

JBZ heeft de volgende verbonden stichtingen en vennootschappen niet in de consolidatie betrokken op grond van artikel 2:407 lid 1 BW:

- Coöperatie Zanol, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: de Coöperatie heeft ten doel het behartigen van de (indirecte) belangen van haar leden op het gebied van de tussen de leden vanwege de Coöperatie bestaande samenwerking op het gebied van de farmaceutische verzorging, farmacotherapie en klinische farmacologie, door middel van het beheren en financieren van de met haar verbonden ondernemingen. Het resultaat in 2018 bedroeg € 178.298 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2018 bedroeg € 215.715.

- Stichting Ondersteuning Ziekenhuiszorg, vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het bevorderen van de medische zorg en gezondheidszorg, met name het verlenen van materiële steun aan zelfstandige dan wel ondersteunende en (niet) subsidiabele activiteiten, alles in de ruimste zin. Het resultaat in 2018 was € 0 en het eigen vermogen per 31 december 2018 bedroeg € 190.223.

- Stichting Trombosedienst 's-Hertogenbosch e.o., vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het verlenen van diensten ter bevordering van een passende behandeling met bloedstollingsremmende middelen van patiënten woonachtig en/of verblijvende in 's-Hertogenbosch en omstreken, het verlenen van diensten ter preventie of diagnostiek van trombose in het algemeen en het uitvoeren van activiteiten in de ruimste zin des woords in het verlengde van het bovengenoemde. Het resultaat in 2018 bedroeg € 88.509 negatief en het eigen vermogen per 31 december 2018 bedroeg € 446.221.

- JBZ Cleancare B.V., vestigingsplaats 's-Hertogenbosch

Kernactiviteiten: het verlenen van facilitaire diensten en schoonmaakdiensten en het leveren van sanitaire voorzieningen aan het JBZ. Het resultaat in 2018 bedroeg € 29.391 positief en het eigen vermogen per 31 december 2018 bedroeg € 85.884 positief.

Bij alle groepsmaatschappijen heeft het JBZ overheersende zeggenschap.

De zelfstandige Stichting Vrienden van de Kapel en Stichting Vrienden van het Jeroen Bosch Ziekenhuis hebben een niet-juridische relatie met het JBZ. Daarnaast wordt Stichting Bernbosch aangemerkt als verbonden rechtspersoon.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva is de verkrijgingsprijs- of de vervaardigingsprijs, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans, als een transactie met betrekking tot het actief of de verplichting niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van het JBZ.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs (met uitzondering van de terreinen) onder aftrek van cumulatieve jaarlijkse afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het vaste actief.

In het geval dat de belangrijkste bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestandsdelen afzonderlijk afgeschreven.

De afschrijvingstermijnen van de vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekening houdend met nihil restwaarde. Op bedrijfsterreinen, vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen: 0% - 2% - 2,5% - 5,25%.
- Machines en installaties : 5%.
- Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting : 10% - 20% - 50%.
- Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen hierop : 0%.

Groot onderhoud:

Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Indien er sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde, zijnde de indirecte opbrengstwaarde. Afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Leningen aan deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare Waarde. JbZ heeft geanalyseerd of er sprake is van een indicatie voor bijzondere waardevermindering van de vaste activa. Op basis van deze analyse, die uitgaat van een stabiel tot licht toenemend omzetniveau en een nadere realisatie van de ombuigingsmaatregelen, is er geen sprake van een indicatie voor een bijzondere waardevermindering.

Voorraden

Voorraden van de ziekenhuisapotheken zijn gewaardeerd tegen gemiddelde inkoopprijs van de voorgaande maand inclusief BTW. Voorraden van de poliklinische apotheek zijn gewaardeerd tegen de laatst bekende inkoopprijs (fifo). De voorraden zijn gewaardeerd onder aftrek van een voorziening voor incourantheid of tegen lagere opbrengstwaarde.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de resultatenrekening gebracht. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van ingeschatte risico's wegens oninbaarheid per balansdatum. De voorziening wordt dynamisch bepaald en statisch getoetst.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan waar- bij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De gehanteerde disconteringsvoet lag tussen 1% en 2%.

Voorziening medische aansprakelijkheid

Deze voorziening is gevormd in verband met het eigen risico dat is verbonden aan de verzekering voor medische aansprakelijkheid. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Reorganisatievoorziening

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen indien op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan heeft gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorgani- satie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming.

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het twee jaar. De voorziening is aangevuld met de te betalen transitievergoeding afkomstig uit de Wet Werk en Zekerheid (WWZ).

Voorziening nabetaling ORT

Naar aanleiding van recente jurisprudentie is een berekening gemaakt van de na te betalen ORT voor werknemers die structureel onregelmatig werkten in de jaren 2012-2014.

Voorziening Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten

Met ingang van 1 januari 2017 is het JBZ eigen risico drager geworden voor de WGA. De kosten van instroom vanaf 2017 zijn hiermee voorzien.

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor de toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 2,5%.

Voorziening voor onderhoud

De voorziening voor onderhoud is een voorziening voor de toekomstige uitgaven ten behoeve van onderhoud aan gebouwen. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de verwachte uitstroom van middelen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financierings- verplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door het JBZ gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de resultatenrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting past de instelling de kostprijs van dit actief aan met de afdekkingsresultaten die nog niet in de resultatenrekening zijn verwerkt. Een verlies voor het percentage groter dan de omvang van het afgeleide instrument ten opzichte van de afgedekte positie wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de resultatenrekening verwerkt.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de resultatenrekening.

Het JBZ documenteert de hedgerelaties in specifieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er geen sprake is van overhedges. Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer het JBZ niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de resultatenrekening gebracht.

Derivaten

Met betrekking tot derivaten past het JBZ kostprijs-hedge-accounting toe. Het JBZ documenteert de hedgerelaties in specifieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties. Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijs-hedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd. Voor het ineffectieve deel wordt het verschil tussen de kostprijs en de lagere reële waarde in de resultatenrekening verwerkt.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieverentemethode.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs.

1.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De reële waarde van derivaten waarbij collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de (Eonia) swapcurve, omdat door de uitwisseling het krediet- en liquiditeitsrisico worden verzacht. De reële waarde van derivaten waarbij geen collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de relevante swapcurve vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan een jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal een jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de opbrengsten zijn verantwoord.

Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2018 medisch specialistische zorg

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft het JBZ de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 1.1.10.12 en de Handreiking Rechtmatigheids-onderzoek MSZ 2018.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De uitkomsten van de Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2018 zijn opgenomen in de omzetverantwoording over 2018. De overfacturatie die blijkt uit de geprognosticeerde cijfers ten opzichte van de met zorgverzekeraars afgesloten plafonds worden voor 1,7% toegerekend aan het huidige boekjaar.

Overgangsregeling kapitaallasten

Het JBZ heeft op basis van de beleidsregel Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016 (BR/CU-2142) en de door de NZa beschikbaar gestelde formulieren berekend op welke suppletie het JBZ recht heeft. De NZa heeft deze inmiddels vastgesteld op een bedrag van € 28.509.285. Dit bedrag is ultimo 2018 volledig ontvangen.

Subsidies

Subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat het JBZ zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door het JBZ gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt danwel in de periode waarin de opbrengsten zijn gederfd.

Overige bedrijfsopbrengsten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot het eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers, respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de resultatenrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als het JBZ zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Het JBZ heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het JBZ. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Het JBZ betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In februari 2019 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 100,9%. Het pensioenfonds voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren.

Het JBZ heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Het JBZ heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde bijdrageregeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten

Verantwoording van honorariumkosten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Huur en leasing

Bij de stichting bestaan leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

1.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt zoals aanbevolen in de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de volgende segmenten: Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis en Zanob B.V.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1.1.4.5. Grondslagen van kasstromen

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten. In deze opstelling is de mutatie van de kortlopende schulden aan de kredietinstellingen begrepen in de mutatie van de liquide middelen. Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reëlewaarde-hedges of kasstroom-hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge-accounting is beëindigd.

1.1.4.6 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

1.1.4.7 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels. De WNT verantwoording zoals opgenomen in deze jaarrekening ziet in overeenstemming met voorgaande jaren ook toe op de WNT verantwoording van Stichting Trombosedienst 's-Hertogenbosch e.o.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendommen	20.361.652	23.110.372
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	-	131.384
Totaal immateriële vaste activa	20.361.652	23.241.756

Het verloop van de immateriële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	23.241.756	25.623.666
Bij: investeringen	280.396	744.542
Af: afschrijvingen	3.160.500	3.126.452
Boekwaarde per 31 december	20.361.652	23.241.756
Aanschafwaarde	28.271.671	29.449.526
Cumulatieve afschrijvingen	7.910.019	6.207.770

Toelichting:

Voor een nadere specificatie op de immateriële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht onder 1.1.6.

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	184.902.184	188.399.607
Machines en installaties	73.901.312	80.272.552
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	46.559.712	44.480.288
Materiële vaste activa in uitvoering	227.178	-
Totaal materiële vaste activa	305.590.386	313.152.447

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	313.152.447	326.349.015
Consolidatie Zanob B.V. 1 januari	985.312	-
Bij: investeringen	17.827.484	12.266.643
Af: afschrijvingen	26.304.207	25.463.211
Af: desinvesteringen	70.650	-
Boekwaarde per 31 december	305.590.386	313.152.447

Toelichting:

Voor een nadere specificatie op de materiële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht onder 1.1.7. Van alle materiële vaste activa heeft het JBZ het juridisch eigendom.

Het JBZ heeft zich tegenover de bank en het Waarborgfonds voor de Zorgsector verbonden het eerste recht van hypotheek te geven op de nieuwbouw. Daarnaast heeft het JBZ zich tegenover de gemeente 's-Hertogenbosch verbonden hypotheek te geven op de bezoekers-parkeergarage en de bijbehorende gronden.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	215.715	600.000
Andere deelnemingen	263.163	317.617
Overige effecten	1.568.104	1.568.104
Overige vorderingen	15.304.198	17.357.315
Totaal financiële vaste activa	17.351.180	19.843.036

	2018	2017
	€	€
Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :		
Boekwaarde per 1 januari	19.843.036	22.431.068
Bij: kapitaalstortingen deelnemingen	-	208.418
Af: resultaat deelnemingen	438.739	-
Af: amortisatie / marktwaarde derivaten	1.577.605	2.262.743
Af: afschrijving	20.068	20.069
Af: waardeverminderingen	410.444	-
Af: aflossingen	45.000	513.638
Boekwaarde per 31 december	17.351.180	19.843.036

Toelichting:	31-dec-18	31-dec-17		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen:				
- Coöperatie Zanob U.A.	215.715	600.000		
Andere deelnemingen:				
- JBZ Clean Care B.V.	28.811	19.351		
- Dialysecentrum Ravenstein B.V.	234.352	298.266		
	263.163	317.617		
Overige effecten:				
- VIR e-Care Solutions B.V.	12.202	12.202		
- Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	875.232	875.232		
- Kapitaalrekening CV Beheer GZG	680.670	680.670		
	1.568.104	1.568.104		
Overige vorderingen:				
- Ledenrekening Aansprakelijkheid	155.633	112.596		
- Lening Sport Medisch Centrum	-	45.000		
- Disagio lening	481.647	501.715		
- Amortisatie marktwaarde derivaten	14.040.584	15.618.189		
- Vooruitbetaalde licentiekosten	355.134	537.415		
- Integratieheffing parkeergarage personeel	271.200	542.400		
	15.304.198	17.357.315		
Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:				
(2016 en 2017 = definitief)	Verschaft kapitaal	Kapitaal-belang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:				
JBZ Clean Care B.V., 's-Hertogenbosch (2018)	9.180	51	85.884	29.391
Dialysecentrum Ravenstein B.V., Ravenstein (2016)	50.400	22	1.065.236	374.616
Rechtstreekse kapitaalbelangen <= 20%:				
VIR e-Care Solutions B.V., Arnhem (2017)	33.919	4	997.681	-839.840
Onderlinge Waarborgmij. Centramed B.A. (2018)	762.636	4	16.212.000	-290.000
Kapitaalrekening CV Beheer GZG, Rosmalen (2017)	680.670	5	680.670	38.214
Zeggenschapsbelangen:				
Coöperatie Zanob U.A., 's-Hertogenbosch (2017)	600.000		513.592	459.082

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.1.8.

JBZ Clean Care B.V. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ heeft samen met Asito Participaties B.V. een besloten vennootschap opgericht met als doel facilitaire diensten en schoonmaakdiensten te verlenen en sanitaire voorzieningen te leveren. Het JBZ neemt voor 51% deel in de B.V.

VIR e-Care Solutions te Arnhem

Het JBZ heeft een minderheidsbelang van 4% in deze besloten vennootschap, een samenwerkingsverband op het gebied van automatisering van revalidatiecentra. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingswaarde.

Coöperatie Zanob U.A. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ heeft alle participatiebewijzen van overige leden overgenomen en is hierdoor het enige lid in de coöperatie.

Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.

Het JBZ heeft een minderheidsbelang van 4% in deze onderlinge waarborgmaatschappij. Centramed verzekert zorginstellingen voor het risico van medische aansprakelijkheid. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingswaarde.

Ledenrekening aansprakelijkheid

De ledenrekening is door een aantal ziekenhuizen afgesloten bij een onderlinge verzekeringsmaatschappij. De deelnemende ziekenhuizen hebben, naast de reguliere verzekeringspremies, via de ledenrekening gezorgd voor een startkapitaal. De waarde van de ledenrekening is in 2018 niet gemuteerd.

Dialysecentrum Ravenstein B.V.

Het JBZ heeft een belang van 22 % in Dialysecentrum Ravenstein B.V. Het dialysecentrum stelt nierpatiënten in staat om dichtbij huis in een prettige omgeving te dialyseren.

Kapitaalrekening CV Beheer GZG

Het onroerend goed van de lokatie GZG is ingebracht in een maatschap waarin het JBZ via een CV voor 5% van de ingebrachte waarde deelneemt en aansprakelijk is.

Disagio lening

Dit betreft het disagio op de in 2011 met de Nederlandse Waterschapsbank afgesloten lening van € 40.000.000 en wordt vanaf 2013 in 30 jaar afgeschreven.

Amortisatie marktwaarde derivaten

In overeenstemming met de verslaggevingsregels is de marktwaarde van de beëindigde derivaten verantwoord in de balans. Per 31 december 2018 betreft dit de verantwoording van een overlopend actief ad € 15,6 miljoen en overlopend passief ad € 14,5 miljoen. Deze balansposten zullen gedurende de resterende looptijd van de derivaten en de afgedekte positie de komende jaren verder afnemen.

Vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel

De integratieheffing betreft de in 2011 betaalde BTW op de personeelsparkeergarage en wordt herzien in de jaren 2011 t/m 2019. De vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel hebben een looptijd van langer dan 1 jaar.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

4. Voorraden

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Gereed product en grondstoffen	2.110.408	-

Toelichting:

Op de voorraden is geen voorziening voor incurantheid in aftrek gebracht.

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	31.767.446	36.966.884
Af: ontvangen voorschotten	36.909.124	32.633.562
Totaal onderhanden werk	-5.141.678	4.333.322

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per -
	€	€	€	€
Stroom DBC's / DBC-zorgproducten				
VGZ	16.905.839	-	17.441.291	-535.452
Czt	6.577.567	-	11.619.833	-5.042.266
Menzis	2.288.738	-	2.098.000	190.738
VRZ	849.937	-	180.000	669.937
Zilverenkruis	3.995.554	-	5.570.000	-1.574.446
Overig	1.149.811	-	-	1.149.811
Totaal (onderhanden werk)	31.767.446	-	36.909.124	-5.141.678

Toelichting:

Per balansdatum is er sprake van onderhanden, nog niet afgesloten DBC's / DBC- zorgproducten. Het onderhanden werk is bepaald op op basis van het tussentijds afgeleide product (opbrengstwaarde). De afgesloten DBC zorgproducten zijn opgenomen in de post nog te factureren omzet DBC zorgproducten onder de overige vorderingen.

Op basis van contractafspraken met zorgverzekeraars ontvangt het JBZ bevoorschotting van de onderhanden posities.

6. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt :

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Vorderingen op debiteuren	46.927.914	64.112.641
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	22.252.906	24.977.612
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	81.158	166.057
<u>Overige vorderingen:</u>		
Diversen	10.115.977	8.520.604
<u>Vooruitbetaalde bedragen:</u>		
Vooruitbetaalde kosten	2.737.296	1.711.404
Totaal vorderingen en overlopende activa	82.115.251	99.488.318

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

Toelichting:

De vordering op debiteuren is afgenomen ten opzichte van 2017 omdat eind 2018 minder gefactureerd was dan eind 2017.

Op de vorderingen op debiteuren is een voorziening in mindering gebracht van € 1.028.737 (2017 : € 1.012.363) voor mogelijk oninbare vorderingen.

De vorderingen hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde.

7. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Kassen	10.102	6.818
Bank	72.122.787	53.197.246
Totaal liquide middelen	<u>72.132.889</u>	<u>53.204.064</u>

Toelichting:

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

8. Groepsvermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Kapitaal	800.463	800.463
Algemene en overige reserves	99.763.914	97.640.722
Totaal groepsvermogen	<u>100.564.377</u>	<u>98.441.185</u>

	Saldo per 1-jan-18	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Kapitaal				
Het verloop is als volgt weer te geven:				
Kapitaal	800.463	-	-	800.463
Totaal kapitaal	<u>800.463</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>800.463</u>
Algemene en overige reserves				
Het verloop is als volgt weer te geven:				
Algemene reserves	97.640.722	2.123.192	-	99.763.914
Totaal algemene en overige reserves	<u>97.640.722</u>	<u>2.123.192</u>	<u>-</u>	<u>99.763.914</u>
Totaal groepsvermogen	<u>98.441.185</u>	<u>2.123.192</u>	<u>-</u>	<u>100.564.377</u>

Toelichting:

Het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserves.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

9. Voorzieningen <i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-18 €	Consolidatie Zanob B.V. 1-jan-18 €	Dotatie €	Onttrekking €	Vrijval €	Saldo per 31-dec-18 €
Medische aansprakelijkheid	5.657.826		2.017.040	575.824	1.070.240	6.028.802
Reorganisatievoorziening	1.234.600		235.055	204.492	826.141	439.022
Langdurig zieken	945.151	35.000	986.946	535.294	127.172	1.304.631
Nabetaling ORT	907.669		-	327.283	139.053	441.333
WGA	777.906		1.870.516	-	-	2.648.422
Jubileumverplichtingen	1.145.268	60.000	612.548	247.816	-	1.570.000
Onderhoud	1.852.000		397.163	-	-	2.249.163
Totaal voorzieningen	12.520.420	95.000	6.119.268	1.890.709	2.162.606	14.681.373

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-18
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	880.355
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	13.801.018
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	6.694.520

Toelichting:

Medische aansprakelijkheid: vanaf 2000 is het JBZ eigenrisicodragers medische aansprakelijkheid. De voorziening is hiervoor op de vereiste hoogte gebracht en bepaald volgens de statische methode waarbij de lopende dossiers zijn beoordeeld.

Reorganisatie: in deze voorziening zijn opgenomen de (verwachte) kosten van uitstroom van personeel, zoals doorbetalingsverplichtingen, afkoopsommen en kosten van outplacement.

Langdurig zieken: onder dit hoofd is ook opgenomen de voorziening voor arbeidsongeschiktheid voor bestaande verplichtingen. Dit is voor het in de toekomst doorbetalen van salaris aan personeelsleden die op de balansdatum arbeidsongeschikt zijn voor zover deze kosten niet verzekerd zijn, inclusief een eventuele transitievergoeding.

Nabetaling ORT: naar aanleiding van recente jurisprudentie is een berekening gemaakt van de na te betalen ORT voor werknemers die structureel onregelmatig werkten in de jaren 2012-2014.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten: met ingang van 1 januari 2017 is het JBZ eigen risico drager geworden voor de WGA. De kosten van instroom vanaf 2017 zijn hiermee voorzien.

Jubileumvoorziening: dit betreft een voorziening voor toekomstig uit te keren jubileum-gratificaties aan het personeel op grond van de geldende CAO Bij de berekening is rekening gehouden met een blijfkans en de leeftijd van het personeel.

Onderhoud: dit betreft een voorziening voor de toekomstige uitgaven in verband met onderhoud aan gebouwen.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

10. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt :

	31-dec-18	31-dec-2017
	€	€
Schulden aan banken	243.400.006	279.800.005
Overige langlopende schulden	17.102.393	20.567.942
Totaal langlopende schulden	<u>260.502.399</u>	<u>300.367.947</u>

Het verloop van de schulden aan banken is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	290.179.835	300.559.664
Af: aflossingen	37.879.830	10.379.829
Stand per 31 december	<u>252.300.005</u>	<u>290.179.835</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	8.899.999	10.379.830
Stand langlopende schulden aan banken per 31 december	<u>243.400.006</u>	<u>279.800.005</u>

Het verloop van de overige langlopende schulden is als volgt weer te geven:

Stand per 1 januari	20.567.942	25.077.293
Stijging integratieheffing	127.434	-
	<u>20.695.376</u>	<u>25.077.293</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	3.592.983	4.509.351
Stand per 31 december overige langlopende schulden	<u>17.102.393</u>	<u>20.567.942</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	12.492.982	14.889.181
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	260.502.399	295.858.596
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	215.351.372	239.200.007

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden aan banken wordt verwezen naar bijlage 1.1.9, overzicht langlopende schulden aan banken. De aflossingsverplichting in het komend boekjaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

De overige langlopende schulden betreffen onder andere de marktwaarde van de overgesloten derivaten ad € 13 miljoen en het langlopende karakter van de verplichting uit hoofde van de integratieheffing ad € 4 miljoen.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

11. Overige kortlopende schulden

<i>De specificatie is als volgt :</i>	31-dec-18	31-dec-2017
	€	€
Crediteuren	10.232.866	5.341.414
Schulden aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen	1.199.583	-
Schulden aan participanten	100.845	1.717.072
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	12.492.982	14.889.181
Belastingen en sociale premies	12.004.389	11.493.081
Schulden terzake pensioenen	241.180	266.697
Nog te betalen salarissen	956.538	879.484
Vakantiegeld	6.364.276	6.041.581
Verplichting vakantiedagen en PLB	22.489.661	18.116.185
<u>Overige schulden:</u>		
Rekening-courant specialisten	15.404.381	14.190.271
Te betalen rente	1.154.596	1.393.957
Diversen	3.801	10.497
<u>Nog te betalen kosten:</u>		
Diversen	19.740.015	14.601.028
<u>Vooruitontvangen opbrengsten:</u>		
Vergoeding garantieregeling	16.236.879	12.730.374
Projecten	149.950	262.569
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	118.771.940	101.933.391

Toelichting:

De verplichting PLB betreft een CAO-verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk levensfase budget kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De verplichting betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PLB-uren. De berekening is gebaseerd op de toegekende, niet opgenomen uren op basis van de CAO plus een schatting van de verplichting op basis van het overgangsrecht. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1%. Het percentage opslag sociale lasten op de verplichting PLB is aangepast van 14,36% naar 31,25%.

De verplichting voor de overgangsregeling voor medewerkers van 55 jaar en ouder ad € 1.642.000 is niet in de verplichting opgenomen.

De diverse nog te betalen kosten ad € 20,4 miljoen bestaan voor € 8 miljoen uit nog te betalen overschrijdingen van schadelastcontracten van zorgverzekeraars, voor € 3,1 miljoen uit ontvangen claim Alert en voor € 7 miljoen uit nog te betalen diverse kosten 2018.

De rekening-courant faciliteit bij huisbankier Abn-Amro Bank N.V. bedraagt per 31 december 2018 € 25 miljoen (31 december 2017: € 25 miljoen). Daarnaast stelt de bank een seizoenskrediet van € 15 miljoen beschikbaar.

Dit krediet kan worden aangewend in een situatie dat de facturering niet of laat op gang komt. De debetrente is gebaseerd op het 1-maands Euribor met een marktopslag en een individuele opslag van - in totaal- 1,5 %. Daarnaast is het JBZ een bereidstellingsprovisie verschuldigd van 0,3 % over het niet opgenomen deel van het rekening-courantkrediet.

De vergoeding uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op beleidsregel BR/CU-2142 van de NZa. De jaren 2013 tot en met 2016 zijn vastgesteld en ontvangen. Het totale bedrag van € 28.509.285 wordt in 14 jaar evenredig ten gunste van het resultaat gebracht vanaf 2013. Het langlopende deel van deze schuld bedraagt € 14.254.646.

De schulden hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de schulden benadert de boekwaarde.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2018. Het JBZ is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2018.

Financiële instrumenten (Derivaat)

Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om het rente- en kasstroomrisico van een deel van de langlopende leningen af te dekken. Voor de verwerking, waardering en resultaatbepaling, past het JBZ met betrekking tot dit derivaat kostprijs-hedge-accounting toe. De marktwaarde van het derivaat per 31 december 2018 is € 25.461.298 negatief, (31 december 2017 was € 29.408.215 negatief).

Doelstellingen risicobeheer

In het treasurystatuut van het JBZ staan de kaders benoemd omtrent het beheersen van risico's. De financiële instrumenten voldoen aan die kaders. In het statuut is ter beheersing van het renterisico op zekere kasstromen het gebruik van afscherpende instrumenten toegestaan; de instrumenten zijn defensief van aard. Rente-instrumenten zullen alleen ingezet worden om toekomstige risico's te veranderen, verminderen of weg te nemen.

- Rentederivaten mogen alleen gesloten worden bij banken, die uit het aangaan van de transactie tenminste een A rating met outlook stable hebben, van één van de volgende erkende ratingbureaus: Moody's, Standard & Poors;
- Toegestaan zijn eenvoudige en transparante rente-instrumenten: renteswaps, renteswaption, rentecap en rentefloor of een combinatie hiervan;
- Het gebruik van rentederivaten is enkel toegestaan indien er sprake is van een volledige onderliggende waarde en dus getypeerd kan worden als een zgn. effectieve hedge;
- Rentederivaten worden prudent ingezet en alleen als ze kosten efficiënter zijn of andere aantoonbare voordelen hebben;
- De pricing bij het aangaan van rentederivaten wordt getoetst door een onafhankelijke instelling op marktconformiteit;
- De rentederivaten dienen een beschermend karakter te hebben voor het vermogen en resultaat van het JBZ.

Hedge-strategie

De hedge-strategie is het risico van (toekomstige) stijging van de rentevoet af te dekken door middel van een derivaat.

Type hedge

Kostprijs-hedge-accounting op basis van individuele leningen. Kostprijs-hedge-accounting wordt toegepast op basis van de aansluiting van de kritische kenmerken van de instrumenten met de financieringen. Deze kenmerken zijn terug te vinden in de originele contracten.

Afgedekte positie

Het JBZ dekt de variabiliteit in kasstromen voortvloeiend uit toekomstige rentebetalingen gerelateerd aan huidige leningen af.

Hedge-instrument

Het hedge-instrument is een payer Interest Rate Swap (IRS), waarbij het JBZ een vaste rente van 6,23% betaalt en 3-maands euribor ontvangt van de tegenpartij. De overeenkomst eindigt op 3 december 2040. De initiële hoofdsom van de Interest Rate Swap bedraagt € 100 miljoen (nominale waarde) en wordt op kwartaalbasis verlaagd op basis van een lineair lossende structuur tot nul met een looptijd van 28 jaar.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

Accounting

Het hedging-instrument en de hedged items onderliggend aan de af te dekken rentebetalingen worden tegen kostprijs op de balans opgenomen en gewaardeerd. Hedge-ineffectiviteit wordt in de resultatenrekening verwerkt.

Algemeen

De belangrijkste financiële risico's waaraan het JBZ onderhevig is zijn het marktrisico, valutarisico, het renterisico, het kredietrisico en het liquiditeitsrisico. Het financiële beleid van het JBZ is erop gericht om op de korte termijn de effecten van renteschommelingen op het resultaat te beperken en om op lange termijn de marktrenten te volgen. Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om de renterisico's die verbonden zijn aan een tweetal langlopende leningen te beheersen. Het JBZ neemt met het derivaat geen speculatieve posities in.

Marktrisico

Het JBZ beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille en limieten te stellen.

Valutarisico

Het JBZ voert alleen transacties in euro's (€) uit en loopt derhalve geen valutarisico.

Renterisico

Het JBZ loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt de zorginstelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt het JBZ risico's over de marktwaarde.

Kredietrisico

Het gaat hierbij om het risico dat het JBZ niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen. Door het zo veel mogelijk spreiden van transacties over verschillende financiële instellingen wordt getracht dit risico te beperken.

Verder dient het JBZ te voldoen aan kredietwaardigheidseisen (rating). Dit is opgenomen in het treasurystatuut. De hoogte van het kredietrisico is ook afhankelijk van de marktwaarde van het derivaat.

Liquiditeitsrisico

Het gaat hierbij om het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om aan de directe verplichtingen te kunnen voldoen. Dit geldt voor alle verplichtingen van het JBZ en haar tegenpartijen, ongeacht of dit nu crediteuren of financiële instellingen zijn. Het JBZ heeft op verschillende manieren gewaarborgd dat zij altijd aan haar verplichtingen kan voldoen.

Overige niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

WFZ:

Wfz-deelnemers zijn via het obligo mederisicodragend. Het obligo bedraagt max. 3% van de boekwaarde van de restantschuld van de geborgde lening. Voor het JBZ gaat het hier om 3% van € 113.928.573 is € 3.417.857.

Gestelde zekerheden aan ABN Amro:

1. Positieve/negatieve hypotheekverklaring. Het JBZ verbindt zich hierbij tegenover de bank de registergoederen niet (verder) te zullen bezwaren of vervreemden dan met schriftelijke toestemming van de bank.
2. Overeenkomst gedeelde zekerheden op WfZ-activa met het Waarborgfonds voor de Zorgsector
3. Een bankhypotheek, eerste in rang, groot € 460.287.476 te vermeerderen met rente en kosten, te verstrekken door de Stichting JBZ, op de registergoederen gelegen te:
 - a: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie F nummer 2909, sectie K nummer 5177, sectie K nummer 2887, sectie K nummer 2894, sectie K nummer 4252, sectie K nummer 5175
 - b: Gemeente Lith, sectie G nummer 271
 - c: Gemeente Nuland, sectie B nummer 4501
 - d: Gemeente Zaltbommel, sectie A complexaanduiding 3849-A, appartementsindex 4
 - e: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie O nummers 6280 en 6279

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

Stand van zaken Alert

Alert I (JBZ tegen Alert vanwege het niet tijdig leveren van werkende software voor een EPD)

De Hoge Raad heeft in de Alert-zaak aangegeven dat het JBZ mocht ontbinden, maar dat het Hof Den Bosch een vraag van Alert niet heeft beantwoord, nanelijk of het artikel waarop de schadevergoeding die aan het JBZ is toegekend, ook hiertoe voldoende grondslag geeft. De Hoge Raad heeft de zaak verwezen naar het Hof Arnhem-Leeuwarden voor de beantwoording van deze nog openstaande vraag. Het JBZ heeft de zaak bij het Hof Arnhem-Leeuwarden aanhangig gemaakt door middel van een memorie na verwijzing voor de zomervakantie (juli 2018). Alert heeft inmiddels een memorie van antwoord ingediend.

Op 3 juni a.s. heeft het Hof Arnhem-Leeuwarden een comparitie van partijen gelast. Wij bereiden ons hierop voor.

Alert II (Alert tegen vijf Nederlandse klanten)

In 2013 heeft Alert de vijf Nederlandse klanten gedagvaard. Alert verwijt de vijf Nederlandse partijen dat zij willens en wetens hebben samengewerkt om Alert het onmogelijk te maken op de Nederlandse markt voor EPD software toe te treden.

Er is een tussenvonnis gewezen in Alert 2 op 3 oktober 2018. Omdat de zaken van de andere klanten van Alert (behalve de ZANOB) niet in een afrondend stadium zijn, is het juridisch technisch niet mogelijk een eindvonnis te wijzen. Wel heeft de rechtbank in het tussenvonnis geoordeeld dat het verwijt aangaande de samenzwering van de vijf klanten van Alert, niet bewezen is.

Ten aanzien van de andere verwijten aan het adres van JBZ, heeft de rechtbank aangegeven dat de zaak in essentie al door het arrest van de Hoge Raad is beslist, omdat de Hoge Raad heeft aangegeven dat JBZ mocht ontbinden. Het feit dat het Hof Den Bosch heeft verzuimd om een duidelijk antwoord te geven op één vraag van Alert, doet aan de totale uitkomst niet af. Het Hof Arnhem-Leeuwarden moet alleen een oordeel vellen of het artikel waarop de ontbinding berust ook het recht op schadevergoeding rechtvaardigt, maar dat doet niet af aan de hoofdconclusie dat het JBZ terecht heeft ontbonden.

De rechtbank heeft ook een conclusie getrokken over de aantijgingen van Alert ten opzichte van de ZANOB. Volgens de rechtbank snijden deze geen hout. Alert heeft niet aannemelijk kunnen maken dat zij hebben doorgewerkt in de wetenschap dat een half jaar later de module "Farmacie" uiteindelijk niet geleverd zou worden omdat de ziekenhuizen die met de ZANOB samenwerkten de overeenkomst met Alert al hadden opgezegd. Alert heeft geen schade aan kunnen tonen en ZANOB heeft niet onrechtmatig gehandeld tegenover Alert door op te zeggen.

Alert zal zowel ten aanzien van JBZ als ten aanzien van ZANOB worden veroordeeld in de kosten van het geding. Het verloop van deze rechtszaak is onbevredigend omdat Alert ervoor heeft gekozen om de vijf klanten in een keer te dagvaarden, terwijl de situatie ten aanzien van de vijf klanten allemaal anders zijn. In een keer de zaak afdoen is niet mogelijk.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

Overige:

Het JBZ heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op licenties-, huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen. Deze verplichtingen vervallen als volgt:

31-dec-18	Huur	Lease	Onderhoud
< 1 jaar	939.375	25.363	1.743.574
> 1 jaar en < 5 jaar	3.099.022	42.914	3.347.861
> 5 jaar	10.215.932	-	-
	<u>14.254.329</u>	<u>68.277</u>	<u>5.091.435</u>

Het JBZ heeft enkele bankgaranties afgegeven met een totale waarde van € 73.614.

Tenslotte heeft het JBZ in 2018 voor een bedrag van € 472.643 aan bestellingen gedaan waarvoor nog geen factuur is ontvangen.

1.1.6 MUTATIEOVERZICHT GECONSOLIDEERDE IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom €	Kosten van goodwill die van derden is verkregen €	Totaal €
Stand per 1 januari 2018			
- aanschafwaarde	28.135.689	1.313.837	29.449.526
- cumulatieve afschrijvingen	5.025.317	1.182.453	6.207.770
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>23.110.372</u>	<u>131.384</u>	<u>23.241.756</u>
Mutaties in het boekjaar			
- investeringen	280.396	-	280.396
- afschrijvingen	3.029.116	131.384	3.160.500
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>			
.aanschafwaarde	144.414	1.313.837	1.458.251
.cumulatieve afschrijvingen	144.414	1.313.837	1.458.251
- <i>reclassificatie</i>			
aanschafwaarde	-	-	-
cumulatieve afschrijvingen	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.748.720</u>	<u>-131.384</u>	<u>-2.880.104</u>
Stand per 31 december 2018			
- aanschafwaarde	28.271.671	-	28.271.671
- cumulatieve afschrijvingen	7.910.019	-	7.910.019
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>20.361.652</u>	<u>-</u>	<u>20.361.652</u>
Afschrijvingspercentage	10%-20%-50%	10,0%	

Geheel afgeschreven activa worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingswaarde.

1.1.7 MUTATIEOVERZICHT GECONSOLIDEERDE MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste activa in uitvoering	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018					
- aanschafwaarde	245.582.634	134.037.352	103.444.131	-	483.064.117
- cumulatieve afschrijvingen	57.183.027	53.764.800	58.963.843	-	169.911.670
Boekwaarde per 1 januari 2018	188.399.607	80.272.552	44.480.288	-	313.152.447
Consolidatie Zanob B.V. per 1 januari 2018					
- aanschafwaarde	-	2.585.606	1.814.405	-	4.400.011
- cumulatieve afschrijvingen	-	2.118.991	1.295.708	-	3.414.699
Boekwaarde per 1 januari 2018	-	466.615	518.697	-	985.312
Stand per 1 januari 2018	188.399.607	80.739.167	44.998.985	-	314.137.759
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	3.318.364	17.083	14.264.859	227.178	17.827.484
- afschrijvingen	6.815.787	6.844.974	12.643.446	-	26.304.207
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>					
aanschafwaarde	7.076.187	1.047.009	11.324.517	-	19.447.713
cumulatieve afschrijvingen	7.076.187	1.037.045	11.263.831	-	19.377.063
- <i>desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	-	-	-	-	-
cumulatieve afschrijvingen	-	-	-	-	-
per saldo	-	-	-	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-3.497.423	-6.837.855	1.560.727	227.178	-8.547.373
Stand per 31 december 2018					
- aanschafwaarde	241.824.811	135.548.204	108.243.750	227.178	485.843.943
- cumulatieve afschrijvingen	56.922.627	61.646.891	61.684.038	-	180.253.556
Boekwaarde per 31 december 2018	184.902.184	73.901.312	46.559.712	227.178	305.590.386
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0%-2%-2,5%-5,25%	5%	10%-20%	0%	

Geheel afgeschreven activa worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingswaarde.

1.1.8 MUTATIEOVERZICHT GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.805.051	18.037.985	19.843.036
Resultaat deelnemingen	-438.739	-	-438.739
Afschrijvingen	-	-20.068	-20.068
Aflossing leningen	-	-45.000	-45.000
(Terugname) waardeverminderingen	-	-410.444	-410.444
Amortisatie (dis)agio en marktwaarde derivaten	-	-1.577.605	-1.577.605
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>1.366.312</u>	<u>15.984.868</u>	<u>17.351.180</u>
Som waardeverminderingen		-	-

1.1.9 OVERZICHT GECONSOLIDEERDE LANGLOPENDE SCHULDEN AAN BANKEN PER 31 DECEMBER 2018

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop-tijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31-dec-17	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31-dec-2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gesteelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
Ned. Waterschapsbank	28.12.2011	40.000.000	30	Onderhands	3,68	32.857.144		1.428.571	31.428.573	25.714.287	22	Lineair	1.428.571	WfZ
Bank Ned. Gemeenten	15.10.1999	4.366.781	19	Onderhands	3,56	229.831		229.831	-	-	-	Lineair	-	Staat
Bank Ned. Gemeenten	01.10.2010	6.000.000	20	Onderhands	3,99	4.950.000		150.000	4.800.000	4.200.000	12	Lineair	150.000	Gemeente*
ABNAMRO ***	01.12.2008	100.000.000	40	Onderhands	4,80	85.000.000		2.500.000	82.500.000	72.500.000	33	Lineair	2.500.000	WfZ
ABNAMRO ***	01.12.2009	100.000.000	40	Onderhands	5,25	85.000.000		2.500.000	82.500.000	72.500.000	33	Lineair	2.500.000	Geen**
ABNAMRO	30.12.2011	10.000.000	10	Onderhands	7,63	3.750.000		3.750.000	-	-	-	Lineair	-	Geen**
ABNAMRO	30.12.2011	90.000.000	30	Onderhands	7,83	78.392.860		27.321.428	51.071.432	39.464.286	22	Annuititeit	2.321.428	Geen**
Totaal		350.366.781				290.179.835	-	37.879.830	252.300.005	214.378.573			8.899.999	

* het JBZ heeft zich tegenover de gemeente verbonden een hypotheek te geven op de parkeergarage met bijbehorende gronden.

** het JBZ heeft zich tegenover de leninggever en het Waarborgfonds voor de Zorgsector en VWS verbonden een hypotheek te geven op de nieuwbouw (exclusief parkeergarage voor bezoekers en bijbehorende gronden).

*** De aflossingsverplichting op de lening van 1-12-2008 is op hetzelfde moment ingegaan als die op de lening van 1-12-2009, namelijk 1-3-2012.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

1.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

SEGMENT 1 Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties (en maatschappelijke ondersteuning)	379.591.023	367.560.767
Subsidies	18.395.744	19.873.269
Overige bedrijfsopbrengsten	15.944.502	15.992.069
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>413.931.269</u>	<u>403.426.105</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	187.357.611	183.580.206
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	29.240.827	28.609.731
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	61.090.291	60.136.925
Overige bedrijfskosten	118.968.513	113.010.148
Som der bedrijfslasten	<u>396.657.242</u>	<u>385.337.010</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	17.274.027	18.089.095
Financiële baten en lasten	-16.251.989	-16.943.718
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>1.022.038</u></u>	<u><u>1.145.377</u></u>

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene / overige reserves	1.022.038	1.145.377
	<u><u>1.022.038</u></u>	<u><u>1.145.377</u></u>

1.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

SEGMENT 2 Zanob B.V.

	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Netto-omzet	29.966.006	21.840.123
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>29.966.006</u>	<u>21.840.123</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Kosten van inkoop en materialen	16.398.679	8.267.635
Personeelskosten	9.306.037	8.576.837
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	243.589	242.378
Overige bedrijfskosten	2.737.410	4.229.066
Som der bedrijfslasten	<u>28.685.715</u>	<u>21.315.916</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	1.280.291	524.207
Financiële baten en lasten	-27.132	-65.125
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	<u>1.253.159</u>	<u>459.082</u>
Belastingen	-152.402	-
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>1.100.757</u></u>	<u><u>459.082</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene / overige reserves	1.100.757	459.082
	<u><u>1.100.757</u></u>	<u><u>459.082</u></u>

1.1.10.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	2018	2017
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
SEGMENT 1 Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis	1.022.038	1.145.377
SEGMENT 2 Zanob B.V.	1.100.757	459.082
	<u>2.122.795</u>	<u>1.604.459</u>
Resultaat volgens geconsolideerde resultatenrekening	<u>2.123.192</u>	<u>1.604.459</u>

1.1.10.3 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

13. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	368.965.002	357.334.422
Opbrengsten bekostiging	2.036.378	2.131.794
Overige zorgprestaties	8.894.431	8.094.551
Omzet apotheek	29.966.006	-
Totaal	<u>409.861.817</u>	<u>367.560.767</u>

Toelichting:

De opbrengsten zorgprestaties zijn gestegen van € 368 miljoen (eind 2017) naar € 410 miljoen (eind 2018).

De stijging wordt met name veroorzaakt door een hogere productie en de overname van Zanob B.V.

De opbrengsten bekostiging liggen in lijn met 2017. Dit heeft betrekking op de verantwoording van de ontvangen gelden inzake de garantieregeling kapitaallasten.

14. Subsidies

	2018	2017
	€	€
Beschikbaarheidsbijdragen opleidingen	14.567.836	15.853.787
Overige Rijkssubsidies	3.809.134	4.006.596
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	18.774	12.886
	<u>18.395.744</u>	<u>19.873.269</u>

15. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
<u>Overige dienstverlening:</u>		
Opbrengst restauranten	526.151	692.868
Doorberekend drukwerk	154	2.389
Overige	44.250	72.211
<u>Overige opbrengsten:</u>		
Doorberekende salarissen en sociale lasten	4.218.830	3.398.728
Verhuur gebouwen	3.635.896	3.732.671
Verhuur inventaris	306.932	284.600
Doorberekende kosten	3.462.772	4.046.810
Specialistenfacturering	990.858	1.020.731
Vergoedingen niet WDS	1.220.056	1.852.452
Overige	1.233.815	888.609
Totaal	<u>15.639.714</u>	<u>15.992.069</u>

1.1.10.3 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

16. Kosten van inkoop en materialen

	2018	2017
	€	€
Inkoopwaarde omzet	16.398.679	-

17. Personeelskosten

	2018	2017
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Lonen en salarissen	147.127.424	137.647.722
Sociale lasten	21.759.206	20.236.045
Pensioenpremie	12.629.356	11.837.963
<i>Andere personeelskosten:</i>		
Studiekosten	1.363.690	1.268.923
Reiskosten woon/werk	1.997.610	1.991.683
Kosten outplacement	408.561	176.620
Kosten opleidingsinstituten	93.519	25.755
Wervingskosten	74.325	97.521
Geschenken	374.044	320.555
Overige	4.195.412	3.370.218
Sub-totaal	190.023.147	176.973.005
Personeel niet in loondienst	6.640.141	6.607.201
Totaal personeelskosten	196.663.288	183.580.206
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	2.994	2.870
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	-	-

Toelichting

De belangrijkste oorzaak van deze stijging van de personeelskosten is de CAO-aanpassing van de lonen met 2 % per 1 juli 2018 en de éénmalige uitkering 2018.

18. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
- Immateriële vaste activa	3.160.500	3.126.455
- Materiële vaste activa	26.304.207	25.463.207
- Financiële vaste activa	20.069	20.069
Totaal afschrijvingen	29.484.776	28.609.731

19. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

	2018	2017
	€	€
Kosten honorarium inclusief honorarium medisch specialisten SOZ	61.090.291	60.136.925

1.1.10.3 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

20. Overige bedrijfskosten

	2018	2017
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	10.391.992	10.948.284
Algemene kosten	23.416.955	19.904.246
Patiëntgebonden kosten	77.880.242	74.872.391
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	3.855.064	3.680.369
- Energie gas	492.194	531.300
- Energie stroom	1.293.672	1.337.641
- Energie transport en overig	313.124	308.728
Subtotaal	5.954.054	5.858.038
Huur en leasing	2.195.150	1.073.289
Dotaties en vrijval voorzieningen	1.867.133	353.900
Totaal bedrijfskosten	121.705.526	113.010.148

Toelichting

De patiëntgebonden kosten zijn gestegen door een toename van de dure geneesmiddelen.

21. Financiële baten en lasten

	2018	2017
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Rentebaten	-61.761	-26.016
Waardeveranderingen financiële vaste activa	-	-
Sub-totaal financiële baten	-61.761	-26.016
Rentelasten	16.217.360	16.917.703
Sub-totaal financiële lasten	16.217.360	16.917.703
Totaal financiële baten en lasten	16.279.121	16.943.719

22. Belastingen op resultaat gewone bedrijfsuitoefening

	2018	2017
	€	€
Latente belastingvordering	152.402	-

1.1.10.3 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

23. WNT-verantwoording 2018 stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op JBZ van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor JBZ is € 189.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	H.P.J. Buiting, MA, MD, MHA Voorzitter RvB	drs. M.B.P.M. Visser Lid RvB
Functiegegevens		
Aanvang en einde dienstvervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Individueel toepasselijk WNT-maximum	189.000	189.000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	206.209	206.237
Beloningen betaalbaar op termijn	22.834	22.806
Subtotaal	229.043	229.043
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging 2018	229.043	229.043
Reden waarom de overschijding al dan niet is toegestaan	De overschijding ten opzichte van het toepasselijke bezoldigingsmaximum is toegestaan gezien de van toepassing zijnde overgangsregeling.	De overschijding ten opzichte van het toepasselijke bezoldigingsmaximum is toegestaan gezien de van toepassing zijnde overgangsregeling.
Gegevens 2017 *)		
Aanvang en einde dienstvervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	206.607	206.644
Beloningen betaalbaar op termijn	22.436	22.399
Totaal bezoldiging 2017	229.043	229.043

*) De gegevens 2017 zijn aangepast in verband met verrekeningen uit 2017 en eerder.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12: nvt.

1.1.10.3 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

1b. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	drs. P.M.J. Beckers	mw. drs. S.M. Mulder	mw. prof. dr. A.M. Stiggelbout	drs. L.B. Vos
Functie	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Individueel toepasselijk WNT-maximum	28.350	18.900	18.900	18.900
Bezoldiging	28.350	18.900	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2018	28.350	18.900	18.900	18.900
Verplichte motivering indien overschijding	nvt	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2017				
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	27.150	-	18.100	18.100
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2017	27.150	-	18.100	18.100

bedragen x € 1	mw. drs. E.A.P.M. Thewessen, arts	drs. H.H.J. Bol	mw. drs. A. Mosman RA
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Individueel WNT-maximum	18.900	18.900	18.900
Bezoldiging	18.900	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-
Totaal bezoldiging 2018	18.900	18.900	18.900
Verplichte motivering indien overschijding	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2017			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	18.100	18.100	18.100
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2017	18.100	18.100	18.100

1.1.10.3 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

24. Honoraria accountant

	2018	2017
	€	€
De honoraria van de accountant over 2018 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	214.200	157.000
2 Overige controlewerkzaamheden	-	-
3 Fiscale advisering	-	-
4 Niet-controlediensten	-	-
Totaal honoraria accountant	214.200	157.000

Toelichting

De verantwoorde honoraria over 2018 hebben betrekking op het overeengekomen honorarium voor de controle van de jaarrekening van het boekjaar 2018. Het verantwoorde bedrag is inclusief gemaakte kosten en omzetbelasting.

25. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 23.

1. ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.1.11 BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (na resultaatsbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-2018</u>	<u>31-dec-2017</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	26	20.361.652	23.241.756
Materiële vaste activa	27	304.855.177	313.152.447
Financiële vaste activa	28	18.571.911	19.843.036
Totaal vaste activa		<u>343.788.740</u>	<u>356.237.239</u>
Vlottende activa			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC'S / DBC-zorgproducten	29	-	4.333.322
Debiteuren en overige vorderingen	30	76.403.219	99.488.318
Liquide middelen	31	71.010.303	53.204.064
Totaal vlottende activa		<u>147.413.522</u>	<u>157.025.704</u>
Totaal activa		<u><u>491.202.262</u></u>	<u><u>513.262.943</u></u>
	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-2018</u>	<u>31-dec-2017</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal		800.463	800.463
Algemene en overige reserves		99.763.913	97.640.722
Totaal eigen vermogen	32	<u>100.564.376</u>	<u>98.441.185</u>
Voorzieningen	33	14.586.373	12.520.420
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	34	260.502.399	300.367.947
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC'S / DBC-zorgproducten	29	5.141.678	-
Overige kortlopende schulden	35	110.407.436	101.933.391
Totaal passiva		<u><u>491.202.262</u></u>	<u><u>513.262.943</u></u>

1.1.12 RESULTATENREKENING OVER 2018

	Ref.	2018 €	2017 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	37	379.591.023	367.560.767
Subsidies	38	18.395.744	19.873.269
Overige bedrijfsopbrengsten	39	15.944.502	15.992.069
Som der bedrijfsopbrengsten		413.931.269	403.426.105
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	40	187.357.611	183.580.206
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	41	29.240.827	28.609.731
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	42	61.090.291	60.136.925
Overige bedrijfskosten	43	118.968.513	113.010.148
Som der bedrijfslasten		396.657.242	385.337.010
BEDRIJFSRESULTAAT		17.274.027	18.089.095
Financiële baten en lasten	44	-16.251.989	-16.943.718
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		1.022.038	1.145.377
Resultaat deelnemingen		1.101.153	-
RESULTAAT BOEKJAAR		2.123.191	1.145.377
RESULTAATBESTEMMING:			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>			
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene reserve		2.123.191	1.145.377
		2.123.191	1.145.377

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

26. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-2018	31-dec-2017
	€	€
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendommen	20.361.652	23.110.372
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	-	131.384
Totaal immateriële vaste activa	<u>20.361.652</u>	<u>23.241.756</u>

Het verloop van de immateriële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	23.241.756	25.623.666
Bij: investeringen	280.396	744.542
Af: afschrijvingen	3.160.500	3.126.452
Boekwaarde per 31 december	<u>20.361.652</u>	<u>23.241.756</u>
Aanschafwaarde	28.271.671	29.449.526
Cumulatieve afschrijvingen	7.910.019	6.207.770

Toelichting:

Voor een nadere specificatie op de immateriële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht onder 1.1.14.

27. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-2018	31-dec-2017
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	184.902.184	188.399.607
Machines en installaties	73.570.684	80.272.552
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	46.204.486	44.480.288
Materiële vaste activa in uitvoering	177.823	-
Totaal materiële vaste activa	<u>304.855.177</u>	<u>313.152.447</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	313.152.447	326.349.015
Bij: investeringen	17.762.988	12.266.643
Af: afschrijvingen	26.060.258	25.463.211
Af: desinvesteringen	-	-
Boekwaarde per 31 december	<u>304.855.177</u>	<u>313.152.447</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie op de materiële vaste activa wordt verwezen naar het overzicht onder 1.1.15.

Van alle materiële vaste activa heeft het JBZ het juridisch eigendom.

Het JBZ heeft zich tegenover de bank en het Waarborgfonds voor de Zorgsector verbonden het eerste recht van hypotheek te geven op de nieuwbouw. Daarnaast heeft het JBZ zich tegenover de gemeente 's-Hertogenbosch verbonden hypotheek te geven op de bezoekersparkeergarage en de bijbehorende gronden.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

28. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

Deelnemingen

Overige vorderingen

Totaal financiële vaste activa

31-dec-2018	31-dec-2017
€	€
2.587.043	1.805.051
15.984.868	18.037.985
18.571.911	19.843.036

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

Boekwaarde per 1 januari

Bij: kapitaalstortingen deelnemingen

Bij: resultaat deelnemingen

Af: amortisatie / marktwaarde derivaten

Af: afschrijving

Af: waardeverminderingen

Af: aflossingen

Boekwaarde per 31 december

2018	2017
€	€
19.843.036	22.431.068
-	208.418
825.029	-
1.577.605	2.262.743
20.068	20.069
453.481	-
45.000	513.638
18.571.911	19.843.036

Toelichting:

Andere deelnemingen:

- JBZ Clean Care B.V.

- VIR e-Care Solutions B.V.

- Zanob B.V.

- Coöperatie Zanob U.A.

- Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.

- Dialysecentrum Ravenstein B.V.

31-dec-2018	31-dec-2017
€	€
28.811	19.351
12.202	12.202
1.101.156	-
335.290	600.000
875.232	875.232
234.352	298.266
2.587.043	1.805.051

Overige vorderingen:

- Kapitaalrekening CV Beheer GZG

- Ledenrekening Aansprakelijkheid

- Lening Sport Medisch Centrum

- Disagio lening

- Amortisatie marktwaarde derivaten

- Vooruitbetaalde licentiekosten

- Integratieheffing parkeergarage personeel

680.670	680.670
155.633	112.596
-	45.000
481.647	501.715
14.040.584	15.618.189
355.134	537.415
271.200	542.400
15.984.868	18.037.985

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

(2016 en 2017 = definitief)

	Verschaft kapitaal	Kapitaal- belang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:				
JBZ Clean Care B.V., 's-Hertogenbosch (2017)	9.180	51	56.493	18.550
Dialysecentrum Ravenstein B.V., Ravenstein (2016)	50.400	22	1.065.236	374.616
Rechtstreekse kapitaalbelangen <= 20%:				
VIR e-Care Solutions B.V., Arnhem (2017)	33.919	4	997.681	-839.840
Onderlinge Waarborgmij. Centramed B.A. (2017)	762.636	4	16.502.000	952.000
Kapitaalrekening CV Beheer GZG, Rosmalen (2017)	680.670	5	680.670	38.214
Zeggenschapsbelangen:				
Coöperatie Zanob U.A., 's-Hertogenbosch (2017)	600.000		513.592	459.082

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.1.16.

JBZ Clean Care B.V. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ heeft samen met Asito Participaties B.V. een besloten vennootschap opgericht met als doel facilitaire diensten en schoonmaakdiensten te verlenen en sanitaire voorzieningen te leveren. Het JBZ neemt voor 51% deel in de B.V.

VIR e-Care Solutions te Arnhem

Het JBZ heeft een minderheidsbelang van 4% in deze besloten vennootschap, een samenwerkingsverband op het gebied van automatisering van revalidatiecentra. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingswaarde.

Coöperatie Zanol U.A. te 's-Hertogenbosch

Het JBZ heeft alle participatiebewijzen van overige leden overgenomen en is hierdoor het enige lid in de coöporatie.

Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.

Het JBZ heeft een minderheidsbelang van 4% in deze onderlinge waarborgmaatschappij. Centramed verzekert zorginstellingen voor het risico van medische aansprakelijkheid. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingswaarde.

Ledenrekening aansprakelijkheid

De ledenrekening is door een aantal ziekenhuizen afgesloten bij een onderlinge verzekeringsmaatschappij. De deelnemende ziekenhuizen hebben, naast de reguliere verzekeringspremies, via de ledenrekening gezorgd voor een startkapitaal. De waarde van de ledenrekening is in 2018 niet gemuteerd.

Dialysecentrum Ravenstein B.V.

Het JBZ heeft een belang van 22 % in Dialysecentrum Ravenstein B.V. Het dialysecentrum stelt nierpatiënten in staat om dichtbij huis in een prettige omgeving te dialyseren.

Kapitaalrekening CV Beheer GZG

Het onroerend goed van de lokatie GZG is ingebracht in een maatschap waarin het JBZ via een CV voor 5% van de ingebrachte waarde deelneemt en aansprakelijk is.

Disagio lening

Dit betreft het disagio op de in 2011 met de Nederlandse Waterschapsbank afgesloten lening van € 40.000.000 en wordt vanaf 2013 in 30 jaar afgeschreven.

Amortisatie marktwaarde derivaten

In overeenstemming met de verslaggevingsregels is de marktwaarde van de beëindigde derivaten verantwoord in de balans. Per 31 december 2018 betreft dit de verantwoording van een overlopend actief ad € 15,6 miljoen en overlopend passief ad € 14,5 miljoen. Deze balansposten zullen gedurende de resterende looptijd van de derivaten en de afnemende omvang van de afgedekte positie de komende jaren verder afnemen.

Vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel

De integratieheffing betreft de in 2011 betaalde BTW op de personeelsparkeergarage en wordt herzien in de jaren 2011 t/m 2019. De vooruitbetaalde licentiekosten en integratieheffing parkeergarage personeel hebben een looptijd van langer dan 1 jaar.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

29. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

	31-dec-2018	31-dec-2017
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten gereguleerd segment	31.767.446	36.966.884
Af: ontvangen voorschotten	36.909.124	32.633.562
Totaal onderhanden werk	-5.141.678	4.333.322

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst €	Af: verwerkte verliezen €	Af: ontvangen voorschotten €	Saldo per 31-dec-2018 €
VGZ	16.905.839	-	17.441.291	-535.452
Czt	6.577.567	-	11.619.833	-5.042.266
Menzis	2.288.738	-	2.098.000	190.738
VRZ	849.937	-	180.000	669.937
Zilverenkruis	3.995.554	-	5.570.000	-1.574.446
Overig	1.149.811	-	-	1.149.811
Totaal (onderhanden werk)	31.767.446	-	36.909.124	-5.141.678

Toelichting:

Per balansdatum is er sprake van onderhanden, nog niet afgesloten DBC's / DBC- zorgproducten. Het onderhanden werk is bepaald op basis van het tussentijds afgeleide product (opbrengstwaarde). De afgesloten DBC zorgproducten zijn opgenomen in de post nog te factureren omzet DBC zorgproducten onder de overige vorderingen.
Op basis van contractafspraken met zorgverzekeraars ontvangt het JBZ bevoorschotting van de onderhanden posities.

30. Debiteuren en overige vorderingen

<i>De specificatie is als volgt :</i>	31-dec-2018	31-dec-2017
	€	€
Vorderingen op debiteuren	45.358.836	64.112.641
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	18.166.822	24.977.612
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	81.158	166.057
<u>Overige vorderingen:</u>		
Diversen	9.871.024	8.520.604
<u>Vooruitbetaalde bedragen:</u>		
Vooruitbetaalde kosten	2.925.379	1.711.404
Totaal vorderingen en overlopende activa	76.403.219	99.488.318

Toelichting:

De vordering op debiteuren is afgenomen ten opzichte van 2017 omdat eind 2018 minder gefactureerd was dan eind 2017.

Op de vorderingen op debiteuren is een voorziening in mindering gebracht van € 1.028.737 (2017 : € 1.012.363) voor mogelijk oninbare vorderingen. Op de diverse overige vorderingen is een voorziening voor mogelijke incourantie in mindering gebracht van € 1.243.000 (2017: € 1.243.000).

De diverse overige vorderingen zijn toegenomen als gevolg van een vordering inzake de transitieregeling UWV.

De vorderingen hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de vorderingen bedraagt de boekwaarde.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

31. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-2018</u>	<u>31-dec-2017</u>
	€	€
Kassen	7.614	6.818
Bank	<u>71.002.689</u>	<u>53.197.246</u>
Totaal liquide middelen	<u>71.010.303</u>	<u>53.204.064</u>

Toelichting:

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

32. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-2018	31-dec-2017
	€	€
Kapitaal	800.463	800.463
Algemene en overige reserves	99.763.913	97.640.722
Totaal eigen vermogen	<u>100.564.376</u>	<u>98.441.185</u>

	Saldo per 1-jan-2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€
Kapitaal				
Het verloop is als volgt weer te geven:				
Kapitaal	800.463	-	-	800.463
Totaal kapitaal	<u>800.463</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>800.463</u>
Algemene en overige reserves				
Het verloop is als volgt weer te geven:				
Algemene reserves	97.640.722	2.123.191	-	99.763.913
Totaal algemene en overige reserves	<u>97.640.722</u>	<u>2.123.191</u>	<u>-</u>	<u>99.763.913</u>
Totaal eigen vermogen	<u>98.441.185</u>	<u>2.123.191</u>	<u>-</u>	<u>100.564.376</u>

Toelichting:

Het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserves.

33. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2018
	€	€	€	€	€
Medische aansprakelijkheid	5.657.826	2.017.040	1.070.240	575.824	6.028.802
Reorganisatievoorziening	1.234.600	235.055	204.492	826.141	439.022
Langdurig zieken	945.151	986.946	662.466	-	1.269.631
Nabetaling ORT	907.669	-	327.283	139.053	441.333
WGA	777.906	1.870.516	-	-	2.648.422
Jubileumverplichtingen	1.145.268	612.548	247.816	-	1.510.000
Onderhoud	1.852.000	397.163	-	-	2.249.163
Totaal voorzieningen	<u>12.520.420</u>	<u>6.119.268</u>	<u>2.512.297</u>	<u>1.541.018</u>	<u>14.586.373</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-2018
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	880.355
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	13.706.018
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	6.634.520

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

Toelichting:

Medische aansprakelijkheid: vanaf 2000 is het JBZ eigenrisicodragers medische aansprakelijkheid. De voorziening is hiervoor op de vereiste hoogte gebracht en bepaald volgens de statische methode waarbij de lopende dossiers zijn beoordeeld.

Reorganisatie: in deze voorziening zijn opgenomen de (verwachte) kosten van uitstroom van personeel, zoals doorbetalingsverplichtingen, afkoopsommen en kosten van outplacement.

Langdurig zieken: onder dit hoofd is ook opgenomen de voorziening voor arbeidsongeschiktheid voor bestaande verplichtingen. Dit is voor het in de toekomst doorbetalen van salaris aan personeelsleden die op de balansdatum arbeidsongeschikt zijn voor zover deze kosten niet verzekerd zijn, inclusief een eventuele transitievergoeding.

Nabetaling ORT: naar aanleiding van recente jurisprudentie is een berekening gemaakt van de na te betalen ORT voor werknemers die structureel onregelmatig werkten in de jaren 2012-2014.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten: met ingang van 1 januari 2017 is het JBZ eigen risico drager geworden voor de WGA. De kosten van instroom vanaf 2017 zijn hiermee voorzien.

Jubileumvoorziening: dit betreft een voorziening voor toekomstig uit te keren jubileum-gratificaties aan het personeel op grond van de geldende CAO Bij de berekening is rekening gehouden met een blijfkans en de leeftijd van het personeel.

Onderhoud: dit betreft een voorziening voor de toekomstige uitgaven in verband met onderhoud aan gebouwen.

34. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt :

	31-dec-2018	31-dec-2017
	€	€
Schulden aan banken	243.400.006	279.800.005
Overige langlopende schulden	17.102.393	20.567.942
Totaal langlopende schulden	<u>260.502.399</u>	<u>300.367.947</u>

Het verloop van de schulden aan banken is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	290.179.835	300.559.664
Af: aflossingen	37.879.830	10.379.829
Stand per 31 december	<u>252.300.005</u>	<u>290.179.835</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	8.899.999	10.379.830
Stand langlopende schulden aan banken per 31 december	<u>243.400.006</u>	<u>279.800.005</u>

Het verloop van de overige langlopende schulden is als volgt weer te geven:

Stand per 1 januari	20.567.942	25.077.293
Stijging integratieheffing	127.434	-
	<u>20.695.376</u>	<u>25.077.293</u>
Af: kortlopend deel (onder kortlopende schulden)	3.592.983	4.509.351
Stand per 31 december overige langlopende schulden	<u>17.102.393</u>	<u>20.567.942</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	12.492.982	14.889.181
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	260.502.399	291.349.245
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	215.251.372	239.200.007

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden aan banken wordt verwezen naar bijlage 1.1.17, overzicht langlopende schulden aan banken. De aflossingsverplichting in het komend boekjaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

De overige langlopende schulden betreffen onder andere de marktwaarde van de overgesloten derivaten ad € 13 miljoen en het langlopende karakter van de verplichting uit hoofde van de integratieheffing ad € 4 miljoen.

35. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	31-dec-2018	31-dec-2017
	€	€
Crediteuren	4.271.972	5.341.414
Schulden aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen	1.199.583	-
Schulden aan participanten	100.845	1.717.072
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	12.492.982	14.889.181
Belastingen en sociale premies	12.273.857	11.493.081
Schulden terzake pensioenen	241.180	266.697
Nog te betalen salarissen	944.027	879.484
Vakantiegeld	6.114.123	6.041.581
Verplichting vakantiedagen en PLB	21.413.609	18.116.185
<u>Overige schulden:</u>		
Rekening-courant specialisten	15.404.381	14.190.271
Te betalen rente	1.145.698	1.393.957
Diversen	3.801	10.497
<u>Nog te betalen kosten:</u>		
Diversen	18.414.554	14.601.028
<u>Vooruitontvangen opbrengsten:</u>		
Vergoeding garantieregeling	16.236.874	12.730.374
Projecten	149.950	262.569
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>110.407.436</u>	<u>101.933.391</u>

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

Toelichting:

De verplichting PLB betreft een CAO-verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk levensfase budget kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De verplichting betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PLB-uren. De berekening is gebaseerd op de toegekende, niet opgenomen uren op basis van de CAO plus een schatting van de verplichting op basis van het overgangsrecht.

De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1 %. Het percentage opslag sociale lasten op de verplichting PLB is aangepast van 14,36% naar 31,25%.

De verplichting voor de overgangsregeling voor medewerkers van 55 jaar en ouder ad € 1.642.000 is niet in de verplichting opgenomen.

De diverse nog te betalen kosten ad € 19,1 miljoen bestaan voor € 8 miljoen uit nog te betalen overschrijdingen van schadelastcontracten van zorgverzekeraars, voor € 3,1 miljoen uit ontvangen claim Alert en voor € 7 miljoen uit nog te betalen diverse kosten 2018.

De rekening-courant faciliteit bij huisbankier Abn-Amro Bank N.V. bedraagt per 31 december 2018 € 25 miljoen (31 december 2017: € 25 miljoen). Daarnaast stelt de bank een seizoenskrediet van € 15 miljoen beschikbaar. Dit krediet kan worden aangewend in een situatie dat de facturering niet of laat op gang komt. De debetrente is gebaseerd op het 1-maands Euribor met een marktopslag en een individuele opslag van - in totaal- 1,5 %. Daarnaast is het JBZ een bereidstellingsprovisie verschuldigd van 0,3 % over het niet opgenomen deel van het rekening-courantkrediet.

De vergoeding uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op beleidsregel BR/CU-2142 van de NZa. De jaren 2013 tot en met 2015 zijn vastgesteld en uitgekeerd door het Zorginstituut. De vergoeding 2016 is beoordeeld door de Nza en vastgelegd in een beschikking. Uitkering hiervan heeft plaatsgevonden in februari 2018.

De schulden hebben een looptijd van < 1 jaar en de reële waarde van de schulden benadert de boekwaarde.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

36. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het makroader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2018. Het JBZ is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2018.

Financiële instrumenten (Derivaat)

Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om het rente- en kasstroomrisico van een deel van de langlopende leningen af te dekken. Voor de verwerking, waardering en resultaatbepaling, past het JBZ met betrekking tot dit derivaat kostprijs-hedge-accounting toe. De marktwaarde van het derivaat per 31 december 2018 is € 25.461.298 negatief, (31 december 2017 was € 29.408.215 negatief).

Doelstellingen risicobeheer

In het treasurystatuut van het JBZ staan de kaders benoemd omtrent het beheersen van risico's. De financiële instrumenten voldoen aan die kaders. In het statuut is ter beheersing van het renterisico op zekere kasstromen het gebruik van afschermende instrumenten toegestaan; de instrumenten zijn defensief van aard. Rente-instrumenten zullen alleen ingezet worden om toekomstige risico's te veranderen, verminderen of weg te nemen.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

- Rentederivaten mogen alleen gesloten worden bij banken, die uit het aangaan van de transactie tenminste een A rating met outlook stable hebben, van één van de volgende erkende ratingbureaus: Moody's, Standard & Poors;
- Toegestaan zijn eenvoudige en transparante rente-instrumenten: renteswaps, renteswaption, rentecap en rentefloor of een combinatie hiervan;
- Het gebruik van rentederivaten is enkel toegestaan indien er sprake is van een volledige onderliggende waarde en dus getypeerd kan worden als een zgn. effectieve hedge;
- Rentederivaten worden prudent ingezet en alleen als ze kosten efficiënter zijn of andere aantoonbare voordelen hebben;
- De pricing bij het aangaan van rentederivaten wordt getoetst door een onafhankelijke instelling op marktconformiteit;
- De rentederivaten dienen een beschermend karakter te hebben voor het vermogen en resultaat van het JBZ.

Hedge-strategie

De hedge-strategie is het risico van (toekomstige) stijging van de rentevoet af te dekken door middel van een derivaat.

Type hedge

Kostprijs-hedge-accounting op basis van individuele leningen. Kostprijs-hedge-accounting wordt toegepast op basis van de aansluiting van de kritische kenmerken van de instrumenten met de financieringen. Deze kenmerken zijn terug te vinden in de originele contracten.

Afgedekte positie

Het JBZ dekt de variabiliteit in kasstromen voortvloeiend uit toekomstige rentebetalingen gerelateerd aan huidige leningen af.

Hedge-instrument

Het hedge-instrument is een payer Interest Rate Swap (IRS), waarbij het JBZ een vaste rente van 6,23% betaalt en 3-maands euribor ontvangt van de tegenpartij. De overeenkomst eindigt op 3 december 2040. De initiële hoofdsom van de Interest Rate Swap bedraagt € 100 miljoen (nominale waarde) en wordt op kwartaalbasis verlaagd op basis van een lineair lossende structuur tot nul met een looptijd van 28 jaar.

Accounting

Het hedging-instrument en de hedged items onderliggend aan de af te dekken rentebetalingen worden tegen kostprijs op de balans opgenomen en gewaardeerd. Hedge-ineffectiviteit wordt in de resultatenrekening verwerkt.

Algemeen

De belangrijkste financiële risico's waaraan het JBZ onderhevig is zijn het marktrisico, valutarisico, het renterisico, het kredietrisico en het liquiditeitsrisico. Het financiële beleid van het JBZ is erop gericht om op de korte termijn de effecten van renteschommelingen op het resultaat te beperken en om op lange termijn de marktrenten te volgen. Het JBZ maakt gebruik van een derivaat om de renterisico's die verbonden zijn aan een tweetal langlopende leningen te beheersen. Het JBZ neemt met het derivaat geen speculatieve posities in.

Marktrisico

Het JBZ beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille en limieten te stellen.

Valutarisico

Het JBZ voert alleen transacties in euro's (€) uit en loopt derhalve geen valutarisico.

Renterisico

Het JBZ loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt de zorginstelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt het JBZ risico's over de marktwaarde.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

Kredietrisico

Het gaat hierbij om het risico dat het JBZ niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen. Door het zo veel mogelijk spreiden van transacties over verschillende financiële instellingen wordt getracht dit risico te beperken. Verder dient het JBZ te voldoen aan kredietwaardigheidseisen (rating). Dit is opgenomen in het treasurystatuut. De hoogte van het kredietrisico is ook afhankelijk van de marktwaarde van het derivaat.

Liquiditeitsrisico

Het gaat hierbij om het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om aan de directe verplichtingen te kunnen voldoen. Dit geldt voor alle verplichtingen van het JBZ en haar tegenpartijen, ongeacht of dit nu crediteuren of financiële instellingen zijn. Het JBZ heeft op verschillende manieren gewaarborgd dat zij altijd aan haar verplichtingen kan voldoen.

Overige niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

WFZ:

Wfz-deelnemers zijn via het obligo mederisicodragend. Het obligo bedraagt max. 3% van de boekwaarde van de restantschuld van de geborgde lening. Voor het JBZ gaat het hier om 3% van € 117.857.144 is € 3.535.714.

Gestelde zekerheden aan ABN Amro:

1. Positieve/negatieve hypotheekverklaring. Het JBZ verbindt zich hierbij tegenover de bank de registergoederen niet (verder) te zullen bezwaren of vervreemden dan met schriftelijke toestemming van de bank.
2. Overeenkomst gedeelde zekerheden op WfZ-activa met het Waarborgfonds voor de Zorgsector
3. Een bankhypotheek, eerste in rang, groot € 460.287.476 te vermeerderen met rente en kosten, te verstrekken door de Stichting JBZ, op de registergoederen gelegen te:
 - a: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie F nummer 2909, sectie K nummer 5177, sectie K nummer 2887, sectie K nummer 2894, sectie K nummer 4252, sectie K nummer 5175
 - b: Gemeente Lith, sectie G nummer 271
 - c: Gemeente Nuland, sectie B nummer 4501
 - d: Gemeente Zaltbommel, sectie A complexaanduiding 3849-A, appartementsindex 4
 - e: Gemeente 's-Hertogenbosch, sectie O nummers 6280 en 6279

Stand van zaken Alert

Alert I (JBZ tegen Alert vanwege het niet tijdig leveren van werkende software voor een EPD)

De Hoge Raad heeft in de Alert-zaak aangegeven dat het JBZ mocht ontbinden, maar dat het Hof Den Bosch een vraag van Alert niet heeft beantwoord, nanelijk of het artikel waarop de schadevergoeding die aan het JBZ is toegekend, ook hiertoe voldoende grondslag geeft. De Hoge Raad heeft de zaak verwezen naar het Hof Arnhem-Leeuwarden voor de beantwoording van deze nog openstaande vraag. Het JBZ heeft de zaak bij het Hof Arnhem-Leeuwarden aanhangig gemaakt door middel van een memorie na verwijzing voor de zomervakantie (juli 2018). Alert heeft inmiddels een memorie van antwoord ingediend. Op 3 juni a.s. heeft het Hof Arnhem-Leeuwarden een comparitie van partijen gelast. Wij bereiden ons hierop voor.

1.1.13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

Alert II (Alert tegen vijf zorginstellingen)

In 2013 heeft Alert de vijf Nederlandse klanten gedagvaard. Alert verwijt de vijf Nederlandse partijen dat zij willens en wetens hebben samengewerkt om Alert het onmogelijk te maken op de Nederlandse markt voor EPD software toe te treden. Er is een tussenvonnis gewezen in Alert 2 op 3 oktober 2018. Omdat de zaken van de andere klanten van Alert (behalve de ZANOB) niet in een afrondend stadium zijn, is het juridisch technisch niet mogelijk een eindvonnis te wijzen. Wel heeft de rechtbank in het tussenvonnis geoordeeld dat het verwijt aangaande de samenzwering van de vijf klanten van Alert, niet bewezen is.

Ten aanzien van de andere verwijten aan het adres van JBZ, heeft de rechtbank aangegeven dat de zaak in essentie al door het arrest van de Hoge Raad is beslist, omdat de Hoge Raad heeft aangegeven dat JBZ mocht ontbinden. Het feit dat het Hof Den Bosch heeft verzuimd om een duidelijk antwoord te geven op één vraag van Alert, doet aan de totale uitkomst niet af. Het Hof Arnhem-Leeuwarden moet alleen een oordeel vellen of het artikel waarop de ontbinding berust ook het recht op schadevergoeding rechtvaardigt, maar dat doet niet af aan de hoofdconclusie dat het JBZ terecht heeft ontbonden.

De rechtbank heeft ook een conclusie getrokken over de aantijgingen van Alert ten opzichte van de ZANOB. Volgens de rechtbank snijden deze geen hout. Alert heeft niet aannemelijk kunnen maken dat zij hebben doorgewerkt in de wetenschap dat een half jaar later de module "Farmacie" uiteindelijk niet geleverd zou worden omdat de ziekenhuizen die met de ZANOB samenwerkten de overeenkomst met Alert al hadden opgezegd. Alert heeft geen schade aan kunnen tonen en ZANOB heeft niet onrechtmatig gehandeld tegenover Alert door op te zeggen.

Alert zal zowel ten aanzien van JBZ als ten aanzien van ZANOB worden veroordeeld in de kosten van het geding. Het verloop van deze rechtszaak is onbevredigend omdat Alert ervoor heeft gekozen de vijf klanten in een keer te dagvaarden, terwijl de situatie ten aanzien van de vijf klanten allemaal anders zijn. In een keer de zaak afdoen is niet mogelijk.

Overige:

Het JBZ heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op licenties-, huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen. Deze verplichtingen vervallen als volgt:

31-dec-2018	Huur	Lease	Onderhoud
< 1 jaar	939.375	25.363	1.743.574
> 1 jaar en < 5 jaar	3.099.022	42.914	3.347.861
> 5 jaar	10.215.932	-	-
	<u>14.254.329</u>	<u>68.277</u>	<u>5.091.435</u>

Het JBZ heeft enkele bankgaranties afgegeven met een totale waarde van € 73.614.

Tenslotte heeft het JBZ in 2018 voor een bedrag van € 472.643 aan bestellingen gedaan waarvoor nog geen factuur is ontvangen.

1.1.14 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom €	Kosten van goodwill die van derden is verkregen €	Totaal €
Stand per 1 januari 2018			
- aanschafwaarde	28.135.689	1.313.837	29.449.526
- cumulatieve afschrijvingen	5.025.317	1.182.453	6.207.770
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>23.110.372</u>	<u>131.384</u>	<u>23.241.756</u>
Mutaties in het boekjaar			
- investeringen	280.396	-	280.396
- afschrijvingen	3.029.116	131.384	3.160.500
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>			
.aanschafwaarde	144.414	1.313.837	1.458.251
.cumulatieve afschrijvingen	144.414	1.313.837	1.458.251
- <i>reclassificatie</i>			
aanschafwaarde	-	-	-
cumulatieve afschrijvingen	-	-	-
	-	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.748.720</u>	<u>-131.384</u>	<u>-2.880.104</u>
Stand per 31 december 2018			
- aanschafwaarde	28.271.671	-	28.271.671
- cumulatieve afschrijvingen	7.910.019	-	7.910.019
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>20.361.652</u>	<u>-</u>	<u>20.361.652</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	10%-20%-50%	10,0%	

1.1.15 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste activa in uitvoering	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018					
- aanschafwaarde	245.582.634	134.037.352	103.444.131	-	483.064.117
- cumulatieve afschrijvingen	57.183.027	53.764.800	58.963.843	-	169.911.670
Boekwaarde per 1 januari 2018	188.399.607	80.272.552	44.480.288	-	313.152.447
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	3.318.364	-	14.266.801	177.823	17.762.988
- afschrijvingen	6.815.787	6.701.868	12.542.603	-	26.060.258
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>					
aanschafwaarde	7.076.187	-	10.895.603	-	17.971.790
cumulatieve afschrijvingen	7.076.187	-	10.895.603	-	17.971.790
- <i>desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	-	-	-	-	-
cumulatieve afschrijvingen	-	-	-	-	-
per saldo	-	-	-	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-3.497.423	-6.701.868	1.724.198	177.823	-8.297.270
Stand per 31 december 2018					
- aanschafwaarde	241.824.811	134.037.352	106.815.329	177.823	482.855.315
- cumulatieve afschrijvingen	56.922.627	60.466.668	60.610.843	-	178.000.138
Boekwaarde per 31 december 2018	184.902.184	73.570.684	46.204.486	177.823	304.855.177
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0%-2%-2,5%-5,25%	5%	10%-20%	0%	

1.1.16 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.805.051	18.037.985	19.843.036
Kapitaalstortingen	-	-	-
Resultaat deelnemingen	825.029	-	825.029
Afschrijvingen	-	-20.068	-20.068
Nieuwe/vervallen consolidaties	-	-	-
Verstrekte leningen	-	-	-
Aflossing leningen	-	-45.000	-45.000
(Terugname) waardeverminderingen	-	-453.481	-453.481
Amortisatie (dis)agio en marktwaarde derivaten	-	-1.577.605	-1.577.605
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>2.630.080</u>	<u>15.941.831</u>	<u>18.571.911</u>
Som waardeverminderingen		-	-

1.1.17 OVERZICHT LANGLOPENDE SCHULDEN AAN BANKEN PER 31 DECEMBER 2018

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werk- elijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31-12-2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflos- sings- wijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
Ned. Waterschapsbank	28.12.2011	40.000.000	30	Onderhands	3,68	32.857.144		1.428.571	31.428.573	25.714.287	22	Lineair	1.428.571	WfZ
Bank Ned. Gemeenten	15.10.1999	4.366.781	19	Onderhands	3,56	229.831		229.831	-	-	-	Lineair	-	Staat
Bank Ned. Gemeenten	01.10.2010	6.000.000	20	Onderhands	3,99	4.950.000		150.000	4.800.000	4.200.000	12	Lineair	150.000	Gemeente*
ABNAmro ***	01.12.2008	100.000.000	40	Onderhands	4,80	85.000.000		2.500.000	82.500.000	72.500.000	33	Lineair	2.500.000	WfZ
ABNAmro ***	01.12.2009	100.000.000	40	Onderhands	5,25	85.000.000		2.500.000	82.500.000	72.500.000	33	Lineair	2.500.000	Geen**
ABNAmro	30.12.2011	10.000.000	10	Onderhands	7,63	3.750.000		3.750.000	-	-	-	Lineair	-	Geen**
ABNAmro	30.12.2011	90.000.000	30	Onderhands	7,83	78.392.860		27.321.428	51.071.432	39.464.286	22	Annuititeit	2.321.428	Geen**
Totaal		350.366.781				290.179.835	-	37.879.830	252.300.005	214.378.573			8.899.999	

* het JBZ heeft zich tegenover de gemeente verbonden een hypotheek te geven op de parkeergarage met bijbehorende gronden.

** het JBZ heeft zich tegenover de leninggever en het Waarborgfonds voor de Zorgsector en VWS verbonden een hypotheek te geven op de nieuwbouw (exclusief parkeergarage voor bezoekers en bijbehorende gronden).

*** De aflossingsverplichting op de lening van 1-12-2008 is op hetzelfde moment ingegaan als die op de lening van 1-12-2009, namelijk 1-3-2012.

1.1.18 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

BATEN

37. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	368.660.214	357.334.422
Opbrengsten bekostiging	2.036.378	2.131.794
Overige zorgprestaties	8.894.431	8.094.551
Totaal	<u>379.591.023</u>	<u>367.560.767</u>

Toelichting:

De opbrengsten zorgprestaties zijn gestegen van € 368 miljoen (eind 2017) naar € 380 miljoen (eind 2018). De stijging wordt met name veroorzaakt door een hogere productie.

De opbrengsten bekostiging liggen in lijn met 2017. Dit heeft betrekking op de verantwoording van de ontvangen gelden inzake de garantieregeling kapitaallasten.

38. Subsidies

	2018	2017
	€	€
Beschikbaarheidsbijdragen opleidingen	14.567.836	15.853.787
Overige Rijkssubsidies	3.809.134	4.006.596
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	18.774	12.886
	<u>18.395.744</u>	<u>19.873.269</u>

39. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
<u>Overige dienstverlening:</u>		
Opbrengst restaurants	526.151	692.868
Doorberekend drukwerk	154	2.389
Overige	44.250	72.211
<u>Overige opbrengsten:</u>		
Doorberekende salarissen en sociale lasten	4.218.830	3.398.728
Verhuur gebouwen	3.635.896	3.732.671
Verhuur inventaris	306.932	284.600
Doorberekende kosten	3.767.560	4.046.810
Specialistenfacturering	990.858	1.020.731
Vergoedingen niet WDS	1.220.056	1.852.452
Overige	1.233.815	888.609
Totaal	<u>15.944.502</u>	<u>15.992.069</u>

1.1.18 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

40. Personeelskosten

	2018	2017
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Lonen en salarissen	140.299.698	137.647.722
Sociale lasten	20.755.172	20.236.045
Pensioenpremie	12.054.644	11.837.963
<i>Andere personeelskosten:</i>		
Studiekosten	1.363.690	1.268.923
Reiskosten woon/werk	1.997.610	1.991.683
Kosten outplacement	408.561	176.620
Kosten opleidingsinstituten	93.519	25.755
Wervingskosten	74.325	97.521
Geschenken	374.044	320.555
Overige	3.296.207	3.370.218
Sub-totaal	180.717.470	176.973.005
Personeel niet in loondienst	6.640.141	6.607.201
Totaal personeelskosten	187.357.611	183.580.206
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	2.853	2.870
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	-	-

Toelichting

De personeelskosten zijn gestegen met € 4,5 miljoen. De belangrijkste oorzaak van deze stijging is de CAO-aanpassing van de lonen met 2 % per 1 juli 2018 en de éénmalige uitkering 2018.

41. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
- Immateriële vaste activa	3.160.500	3.126.455
- Materiële vaste activa	26.060.258	25.463.207
- Financiële vaste activa	20.069	20.069
Totaal afschrijvingen	29.240.827	28.609.731

42. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

	2018	2017
	€	€
Kosten honorarium inclusief honorarium medisch specialisten SOZ	61.090.291	60.136.925

1.1.18 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

43. Overige bedrijfskosten

	2018	2017
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	10.391.992	10.948.284
Algemene kosten	21.804.990	19.904.246
Patiëntgebonden kosten	77.880.242	74.872.391
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	3.779.813	3.680.369
- Energie gas	492.194	531.300
- Energie stroom	1.293.672	1.337.641
- Energie transport en overig	313.124	308.728
Subtotaal	5.878.803	5.858.038
Huur en leasing	1.145.353	1.073.289
Dotaties en vrijval voorzieningen	1.867.133	353.900
Totaal bedrijfskosten	118.968.513	113.010.148

Toelichting

De patiëntgebonden kosten zijn gestegen door een toename van de dure geneesmiddelen.

44. Financiële baten en lasten

	2018	2017
	€	€
<i>De specificatie is als volgt :</i>		
Rentebaten	-61.761	-26.015
Waardeveranderingen financiële vaste activa	-	-
Sub-totaal financiële baten	-61.761	-26.015
Rentelasten	16.190.228	16.917.703
Sub-totaal financiële lasten	16.190.228	16.917.703
Totaal financiële baten en lasten	16.251.989	16.943.718

45. Resultaat deelnemingen

	2018	2017
	€	€
Resultaat deelnemingen	1.101.153	-

1.1.18 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

46. Honoraria accountant

	2018	2017
	€	€
De honoraria van de accountant over 2018 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	214.200	157.000
2 Overige controlewerkzaamheden	-	-
3 Fiscale advisering	-	-
4 Niet-controlediensten	-	-
Totaal honoraria accountant	<u>214.200</u>	<u>157.000</u>

Toelichting

De verantwoorde honoraria over 2018 hebben betrekking op het overeengekomen honorarium voor de controle van de jaarrekening van het boekjaar 2018. Het verantwoorde bedrag is inclusief gemaakte kosten en omzetbelasting.

47. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 23.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 9 mei 2019.

De Raad van Toezicht van de Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd in de vergadering van 23 mei 2019.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangwekkende gebeurtenissen na balansdatum te vermelden.

1.1.18 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Bestuur:

H.P.J. Buiting, MA, MD, MHA

drs. M.B.P.M. Visser

Toe­zichthouders:

drs. P.M.J. Beckers

drs. H.H.J. Bol

mw. drs. A. Mosman RA

mw. drs. S.M. Mulder

mw. prof. dr. A.M. Stiggelbout

drs. J.J. Dorresteyn

drs. L.B. Vos

1.2 OVERIGE GEGEVENS

1.2 OVERIGE GEGEVENS

1.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen opgenomen omtrent de beschikking over het behaalde resultaat.

1.2.2 Nevenvestigingen

Het JBZ heeft geen nevenvestigingen.

1.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wij verwijzen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting en de groep op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis te Den Bosch ('de stichting') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis samen met haar dochtermaatschappijen ('de groep') en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2018; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

ZSUZ4YXHXZAT-521712452-157

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015 zoals bepaald en verantwoord door Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum 2015.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling verslaggeving WTZi en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 23 mei 2019
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. C. Hameeteman RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Stichting Jeroen Bosch Ziekenhuis

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of

het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de stichting opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

'S-HERTOGENBOSCH

Bezoekadres

Henri Dunantstraat 1
5223 GZ 's-Hertogenbosch

Postadres

Postbus 90153
5200 ME 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 553 20 00

BOXTEL

Bezoekadres

Liduinahof 35
5281 AD Boxtel

Postadres

Postbus 10100
5280 GA Boxtel
Telefoon (073) 553 20 00

DRUNEN

Bezoek- en postadres

Tinie de Munnikstraat 17
5151 VW Drunen
Telefoon (073) 553 35 00

ROSMALEN

Bezoek- en postadres

De Hoef 90
5242 CN Rosmalen
Telefoon (073) 553 35 30

ZALTBOMMEL

Bezoek- en postadres

Kerkstraat 2
5301 EH Zaltbommel
Telefoon (073) 553 35 70

Bezoek- en postadres

Gamerschestraat 32a
5301 AS Zaltbommel
Telefoon (073) 553 26 00